

הלימוד מוקדש לזכרו של טייס חיל האוויר סא"ל אבנר גולדמן,
ששילב בחייו ספרא וסייפא, נפל בתאונת המסוק ברומניה בט"ו באב תש"ע

"על הפרק"



מפגש מחודש עם התנ"ך

שמואל ב' פרקים ז'-ח'

לאחר העלאת ארון ה' לעירו מבקש דוד לבנות בית לה', ובכך לאחד את עיר המלוכה עם המקדש. התנגדותו המפתיעה של ה' למהלך זה מביאה את דוד להמשיך ולבסס את ממלכתו בסדרת מלחמות, המסתיימות כולן בישועה ונצחון.

"וַיִּקְרָאוּ בְּסֵפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים" < בקיאות

פרק ז'

1 הקדמה: בפסוק א ישנם שני תיאורי זמן. כיצד נקשר כל תיאור למהלך הפרק? ראו את דברי דוד בפסוק ב, והשוו לדברים יב, י-יא.

2 נתן הנביא מעודד את דוד לבנות בית לה', ורק מאוחר יותר, במהלך הלילה ההוא קיבל נבואה השוללת זאת. מה ניתן ללמוד מכך על תפקידיו השונים של נתן בחצר המלך? השוו לאיפיוני הנביא במדבר יב, ובשמ"א טז, ו-ז.

3 בדברי ה' לדוד בפרקנו לא מפורשת הסיבה לאיסור על דוד לבנות את המקדש.

א) המילה 'בית' היא מילה מנחה בפרקנו ובאמצעותה ניתן להבין לעומק את דברי נתן. עקבו אחר מופעה של המילה 'בית' לאורך הפרק, תנו דעתכם למשמעותה בפסוקים יא ויג. מדוע לדעתכם תלוי ה'בית' השני ב'בית' הראשון?

ב) עיינו בדה"א כב, ז-י. מהי הסיבה המפורשת שם? חשבו - כיצד ניתן ליישב בין שתי הסיבות? עיינו בפירוש הרד"ק לפסוק, כיצד הוא מגשר על הפער בין פרקנו למסופר בדה"א?

רד"ק דה"א כב, ח: (ח) דם לרוב שפכת - זה לא מצאנו שאמר לו השם אבל דוד אמר כן בלבו כי מפני זה מנעהו השם לבנות הבית, או נתן הנביא אמר לו כן ואעפ"י שלא נכתב בספר שמואל נמצא כמוהו רבים ...

4 תפילת דוד המופיע בפסוקים יח-כט מורכבת משני חלקים: הודאה (יח-כד), ובקשה (כה-כט). מהו מוקד ההודאה? היעזרו במילה המנחה המופיעה עשר פעמים לאורך התפילה. מהי בקשת דוד?



מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רענגרט
The Sodie Rennet Women's Institute for Torah Studies

המרכז ללימודי תנ"ך

התכנית העולמית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

perk.matan@gmail.com • טל': 02-5944555

© כל הזכויות שמורות. המרכז ללימודי תנ"ך. מתן ירושלים

פרק ח'

- 5 פרק ז מורכב משלושה חלקים: (1 א-1) (2 ז-יד 3) טו-יח. חלקים 1-2 חותמים באותו ביטוי: "ויושע ה' את דוד בכל אשר הלך" (ו; יד). במה עוסקים חלקים אלו? שימו לב לחרגה של פסוקים יב-יג מנושאו של חלק 2 (השוו לדברי ה' ב-ז, ט)
- 6 מה ההבדל העקרוני בין מלחמות דוד בפלישתים בפרק ה לבין המלחמות בפרקנו? ראו בעיקר פסוקים א; ב; ו; יד. חשבו - כיצד הדבר קשור לדברי ה' לדוד בפרק ז?
- 7 פסוקי הסיום של הפרק עוסקים בהתנהלותו הפנימית של דוד בממלכה. תנו דעתכם לביטוי הפותח פסוקים אלה, והשוו לדברי ה' בבראשית יח, ט. ביטוי זה ממשיך ללוות את בית דוד גם בהמשך המקרא: ראו למשל מל"א י, ט; ירמיהו כב, ב-ג.

"וַיְבִינוּ בְּמִקְרָא" < הרחבה

כותרות מספר מזמורים בתהלים קושרות אותם לאירועים שונים בחיי דוד. מיוחד הוא פרקנו בכך שמזמור תהלים שלם מתייחס אליו ומתאר את האמור בו בסגנון שירי פיוטי, ובכך מוסיף לו מימדים חדשים. המזמור נחלק לשניים, החלק הראשון עוסק בשבועת דוד, והשני בשבועת ה'. ההקבלות בין שני החלקים מלמדות על הזיקה העמוקה בין רצונו של דוד לבנות בית לה' ובין שבועתו של ה' לבנות לדוד בית מלוכה בירושלים. ישיבתו הנצחית של בית דוד על כיסא המלוכה נכרכת כאן בישיבתו של ה' בכסאו בירושלים.

תהלים פרק קלב

(א) שיר המעלות

זכור ה' לדוד את כל ענותו:

(ב) אשר נשבע לה' נדר לאביר יעקב:

(ג) אם אבא באהל ביתי אם אעלה על ערש יצועי:

(ד) אם אפתו שנת לעיני לעפעפי תנומה:

(ה) עד אמצא מקום לה' משכנות לאביר יעקב:

(ו) הגה שמענוה באפרתה מצאנוה בשדי יער:

(ז) נבואה למשכנותיו נשתחנה להדם רגליו:

(ח) קומה ה' למנוחתך אתה וארון עזך:

(ט) כהניך ילבושו צדק וחסדיך ירננו:

(י) בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך:

(יא) נשבע ה' לדוד אמת לא ישוב ממנה

מפרי בטןך אשית לכסא לך:

(יב) אם ישמרו בניך בריתי ועדתי זו אלמדם

גם בניהם עדי עד ישובו לכסא לך:

(יג) כי בחר ה' בציון אנה למושב לו:

(יד) זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אותיה:

(טו) צידה ברכ אברך אביונה אשביע לחם:

(טז) וכהנה אלביש ישע וחסדיה רנו ירננו:

(יז) שם אצמיח קרן לדוד ערכתי נר למשיחי:

(יח) אויביו אלביש בשת ועליו יציץ נזרו: